

Zpravodaj České demografické společnosti

56/2012

Členský tisk

Sedm miliard světové populace

Podle zprávy zveřejněné Populačním oddělením OSN dosáhl dne 31. 10. 2011 počet obyvatelstva světa 7 miliard. Ve sdělovacích prostředcích se diskutovalo, zda se jubilem stal chlapec narozený v západoruském Kaliningradu či holčička, která spatřila světlo světa těsně po půlnoci ve filipínské Manile. Hovořilo se i o dalších adeptech na tento titul. Demografům a dalším odborníkům na populační problematiku je však jasné, že uvedené datum je symbolické a že počet lidí žijících na zeměkouli v daném okamžiku nelze zcela přesně určit. S jistotou můžeme říci jenom tolik, že 7 miliard mohlo být dosaženo již před jedním až dvěma roky (tj. v roce 2009 nebo 2010), nebo se tak stane teprve v roce 2012, respektive 2013 (*Pison 2011*). Statistické zjišťování počtu obyvatel je vždy zatíženo určitou chybou, která však příliš neovlivňuje hodnoty demografických ukazatelů. Tato chyba je větší v některých rozvojových zemích, kde se nevede pravidelná demografická statistika (sčítání lidu a evidence demografických událostí). Za tyto země jsou publikována demografická data a ukazatele založené na výběrových šetřeních, statistických odhadech a modelech pro neúplná data. Ve vyspělých zemích je úroveň statistické chyby samozřejmě zanedbatelná. Přes určité nepřesnosti umožňuje současná znalost demografické reprodukce relativně správně analyzovat současný stav a také spolehlivě odhadovat budoucí počty obyvatel (*Vallin 1992*).

Mnohem důležitější než přesná data o dosažených miliardách světového obyvatelstva je specifikace jeho dosavadního růstového trendu a prognózy budoucího vývoje. V tomto smyslu bylo období po roce 1950 výjimečné a historicky bezprecedentní. První miliardy bylo dosaženo na počátku 19. století (údajně roku 1804) a druhé miliardy v roce 1927, tedy po 123 letech, přičemž doba, než lidstvo dosáhlo první miliardy, trvala desítky tisíc let, tj. od počátku objevení člověka moderního typu (*homo sapiens sapiens*) na zeměkouli, které se datuje do období před 40 tisíci lety. Třetí miliardy bylo dosaženo za 33 let, v roce 1960 (obr. 1). V dalších letech jsme svědky nevídaného populačního růstu, protože dosažení další miliardy (čtvrté) bylo zaznamenáno v roce 1974 (za pouhých 14 let), páté v roce 1987 (za 13 let), šesté v roce 1999 (za 12 let) a současné sedmé v roce 2011 rovněž za 12 let (*World Population Data Sheet 2011*).

Zastaví se někdy populační růst? Je třeba se znepokojovat faktem, že zeměkoule bude přelidněna? Obavy z rychlého populačního růstu, z nepostačující produkce potřebných potravin a z vyčerpání přírodních zdrojů se v minulosti již objevily¹. Začaly opět nabývat na významu v šedesátých letech dvacátého století, tedy v době, kdy se výrazným způsobem začal zkracovat čas mezi dosažením další miliardy světové populace. Tehdy byl totiž zaznamenán nečekaný a neobvykle rychlý roční přírůstek obyvatelstva v rozvojových zemích (2,5 %), který vysoko přesahoval úroveň známou z historie evropských populací, jejichž roční populační přírůstky v devatenáctém a v první polovině dvacátého století obvykle nepřesáhly 1,5 % (*Vallin 1992*). V této souvislosti se začalo mluvit o populační explozi třetího světa². Z tohoto období se datují iniciativy varující před katastrofickým populačním růstem. V roce 1968 byl založen Římský klub, který varoval před rychlým vyčerpáváním přírodních zdrojů ve známé publikaci *Limits to Growth* (*Meadows et al 1972*), od jejíhož vydání uplynulo letos právě 40 let.

Uvnitř tohoto vydání:

Sedm miliard světové populace	1—5
Státy s nejvyšším počtem obyvatel – vývojové porovnání	5
Pozvánka na XLII. konferenci České demografické společnosti	6—7
Pozvánka na Valné shromáždění České demografické společnosti	8
Úspěch časopisu Historická demografie	8

¹) Nejznámější prací v tomto směru je dílo Thomase Malthuse, anglického ekonoma a pastora anglikánské církve, který napsal „*Esej o principu populace*“ (1798, 1803), kde formuloval tzv. populační zákon vyjadřující myšlenku, že podmínky obživy rostou lineárně (aritmeticky), zatímco populace roste geometricky.

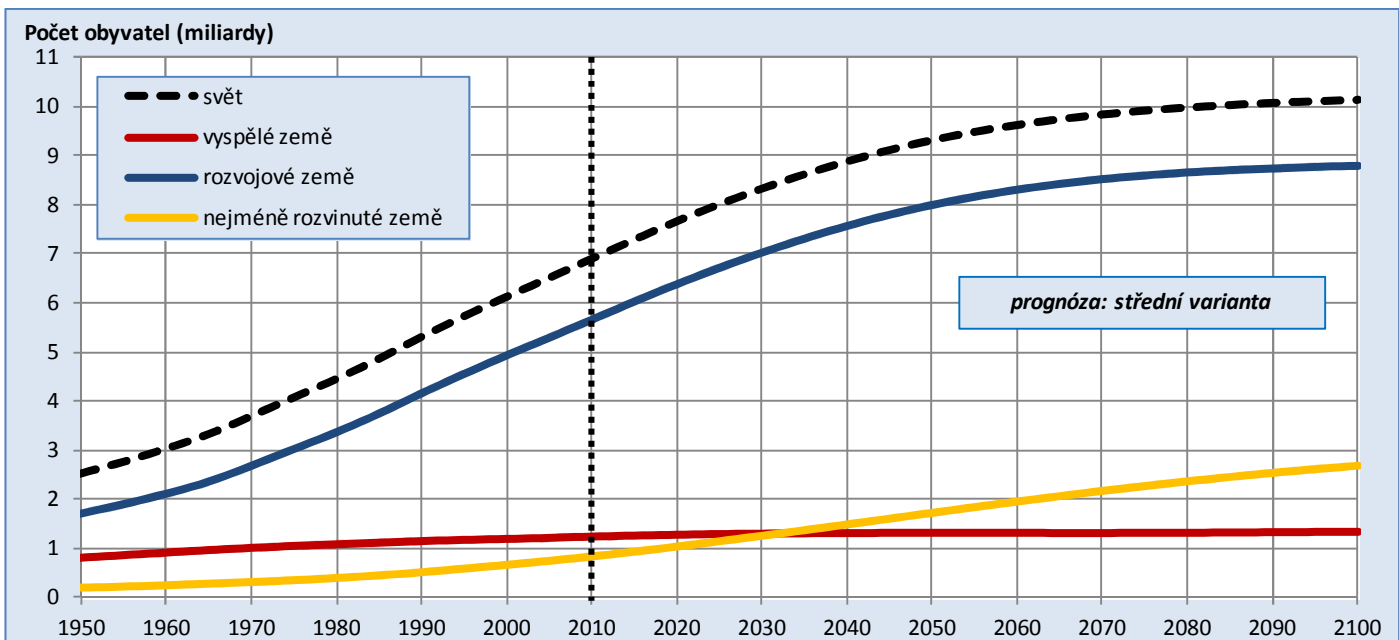
²) Pojem třetí svět zavedl francouzský demograf Alfred Sauvy v roce 1952 v článku *Tři světy, jedna planeta* („Trois mondes, une planète“) kde podle něj třetí součástí světa představují rozvojové země vedle tehdy politicky antagonistických kapitalistických a socialistických zemí.

Sedm miliard světové populace (pokračování)

Podobně laděnou knihou byla *The Population Bomb*, která vyjadřovala obavy před budoucím masovým hladověním v souvislosti s rychlým populačním růstem a jejímž autorem byl americký biolog Paul R. Ehrlich (1968). V roce 1962 publikoval A. Farrel-Luce ve Francii knihu s názvem *Six milliards d'insects*, tedy 6 miliard hmyzu. Autor byl znepokojen tehdejší odhadem světového obyvatelstva pro rok 2000 ve výši 6 miliard a v tomto kontextu upozornil na možný zánik civilizací a na nutnost výhledově změnit životní styl, který by měl být organizován jako v hmyzím světě (např. jako v mraveništi).

Uvedené obavy byly formulovány v období vysokých do té doby nezaznamenaných relativních populačních přírůstků (obr. 2), které vrcholily v letech 1965-1970 (*World Population Prospects, the 2010 Revision*). Hodnoty ročních přírůstků obyvatelstva tehdy celosvětově přesahovaly 2 % (maximum 2,1 % bylo zaznamenáno v roce 1967) a v rozvojových zemích činily 2,5 % (maximum 2,6 % v roce 1967). Zachování uvedených hodnot by znamenalo zdvojnásobování populace každých 35 let v případě 2 % přírůstku a každých 28 let při 2,5 % relativním růstu. Uvažujeme-li 2 % roční přírůstek, tj. zdvojnásobení počtu světového obyvatelstva každých 35 let, pak by tato skutečnost ve výsledku vedla k tomu, že při výchozím stavu 3 miliardy v roce 1960, by 6 miliard bylo dosaženo v roce 1995, 12 miliard v roce 2030, 24 miliard v roce 2065 a 48 miliard v roce 2100. Reálně dosáhla světová populace šesté miliardy v roce 1999 (o čtyři roky později, než by se stalo při zachování relativního růstu druhé poloviny šedesátých let, a o jeden rok dříve, než udávala tehdejší prognóza OSN, která předpokládala dosažení 6. miliardy v roce 2000).

Obrázek 1: Vývoj světového obyvatelstva: realita a prognóza

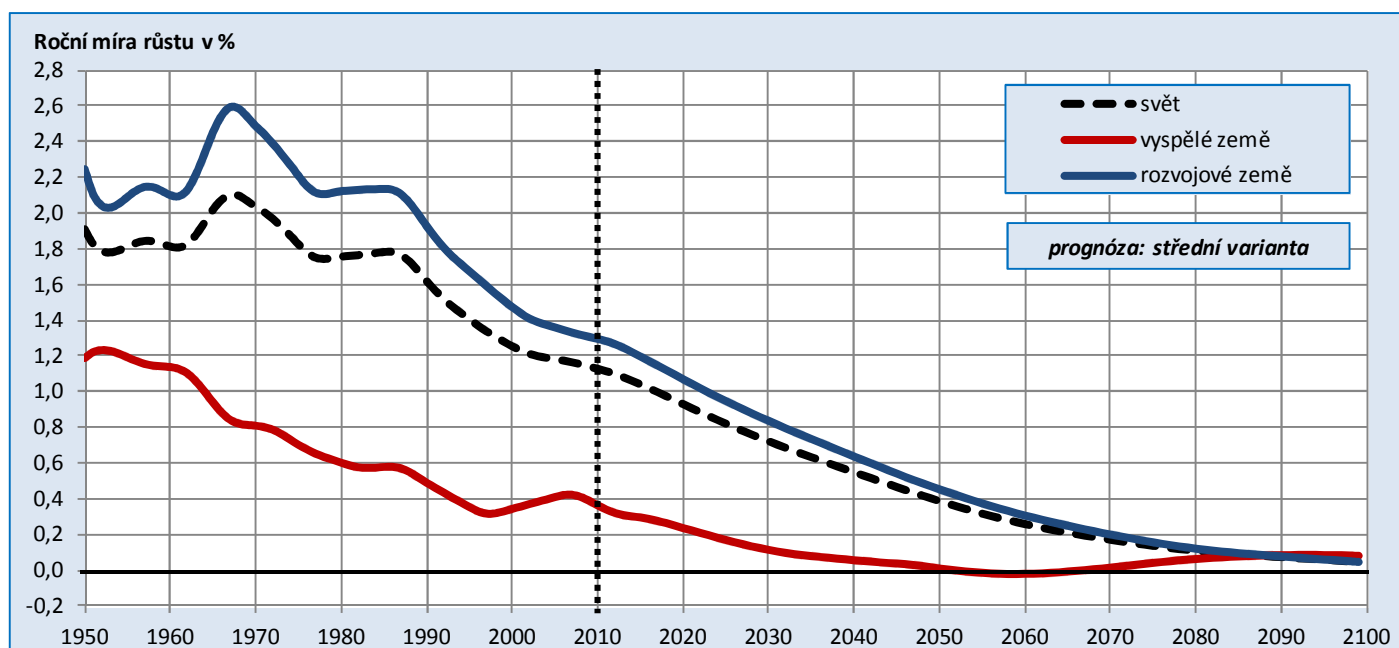
Zdroj dat: World World Population Prospects, the 2010 Revision

Na základě dnešních znalostí (*World Population Prospects, the 2010 Revision*) se odhaduje budoucí počet světového obyvatelstva pro rok 2100 ve střední variantě na 10,1 miliardy (obr. 1), podle minimální varianty na 6,2 miliardy a maximální varianta udává 15,8 miliard (nikoliv 48 miliard, při zachování 2 % ročního přírůstku). Kdyby však zůstala úroveň plodnosti na dnešních hodnotách, mohli bychom v roce 2100 očekávat až 26,8 miliard. Jak vysvětlit tyto zdánlivě rozporuplné výsledky? I když zatím každoročně přibývá téměř 80 milionů obyvatel ročně, je světové obyvatelstvo zcela určitě za zenitem svého růstu (obr. 2). Relativní roční přírůstky klesly na polovinu svých hodnot ze šedesátých let dvacátého století a podle posledních publikovaných údajů činily v roce 2010 za celý svět 1,1 %, v rozvojových zemích 1,3 % a ve vyspělých zemích 0,4 % (*World Population Prospects, the 2010 Revision*). Rovněž roční absolutní přírůstky klesají z maxim v letech 1988-1989 (89-90 milionů) na 78 milionů v roce 2010. Zpoždění poklesu absolutních přírůstků oproti relativním souvisí se skutečností, že větší počty světového obyvatelstva generují i při snižujícím se relativním tempu růstu stále velké počty narozených dětí.

Kde berou demografové jistotu, že se růst světového obyvatelstva zastaví na 10 miliardách a následně začne klesat? Podívejme se hlouběji do historie. Počátkem 19. století se začala v severozápadní Evropě snižovat úroveň úmrtnosti a o něco později i úroveň plodnosti. Tento zásadní obrat v dějinách lidstva byl nazván demografickým přechodem nebo demografickou revolucí (*Pavlik 1964, Vallin 1992*). Před tímto mezníkem byla střední délka života při narození krátká, kolem 25 let. Tato hodnota však souvisela s velmi vysokou mírou kojenecké a dětské úmrtnosti. Průměrný počet dětí živě narozených jedné ženě se pohyboval kolem šesti. Třetina až polovina z těchto dětí však zemřela před dosažením dospělosti (*Livi-Bacci 2012*).

Starý demografický režim (před demografickým přechodem) se dle tohoto autora vyznačoval plýtváním a chaosem, neboť se muselo narodit více dětí, aby se alespoň některé z nich dožily rodičovského věku (plýtvání) a intenzita úmrtnosti závisela na věku mnohem méně než dnes, protože rodiče často přežívaly své děti (chaos), na rozdíl od současných populací s nízkou úmrtností vyznačujících se pravidelným nárůstem intenzity úmrtnosti s rostoucím věkem. Před započítáním demografického přechodu byly populační přírůstky nízké a krátkodobě oscilovaly, neboť na jejich hodnoty měly značný vliv vnější faktory (války, epidemie a hladomory). V průběhu demografického přechodu lidé začali uvědoměle oddalovat úmrtí. Přispěly k tomu nové poznatky medicíny a hygieny, technický pokrok (průmyslová revoluce), který umožnil také zvýšení výnosů v zemědělství, čímž se obecně zlepšila životní úroveň. Začal se omezovat počet dětí v rodině, protože již méně často umíraly. Změnil se způsob myšlení od pasivního přijímání osudu k možnosti ho změnit, a to zejména v souvislosti s novými myšlenkami, které přineslo osvícenství. Demografický přechod trval v Evropě celkem 200 let, někde začal dříve a byl pomalejší, jinde později a probíhal rychlejším tempem (na území českých zemí v období zhruba 1870–1930). Technická a vojenská převaha Evropy 19. a první poloviny 20. století umožnila vyvézt část populačních přírůstků do nově získaných území v zámoří, takže se tím populační růst Evropy zmírnil.

Obrázek 2: Reálný a prognózaný trend přírůstu obyvatelstva světa v letech 1950–2100

Zdroj dat: Populační World Population Prospects, the 2010 Revision, <http://esa.un.org/unpd/wpp/Excel-Data/population.htm>

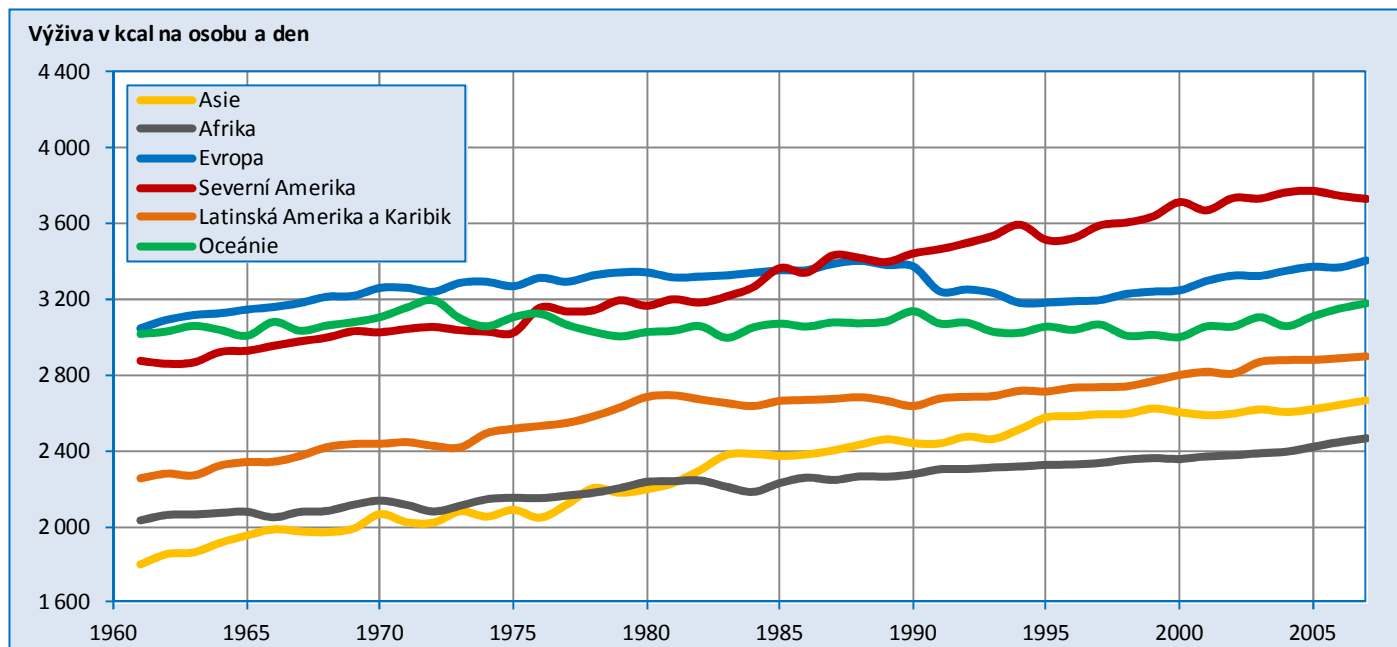
Kde berou demografové jistotu, že se růst světového obyvatelstva zastaví na 10 miliardách a následně začne klesat? Podívejme se hlouběji do historie. Počátkem 19. století se začala v severozápadní Evropě snižovat úroveň úmrtnosti a o něco později i úroveň plodnosti. Tento zásadní obrat v dějinách lidstva byl nazván demografickým přechodem nebo demografickou revolucí (Pavlík 1964, Vallin 1992). Před tímto mezníkem byla střední délka života při narození krátká, kolem 25 let. Tato hodnota však souvisela s velmi vysokou mírou kojenecké a dětské úmrtnosti. Průměrný počet dětí živě narozených jedné ženě se pohyboval kolem šesti. Třetina až polovina z těchto dětí však zemřela před dosažením dospělosti (Livi-Bacci 2012). Starý demografický režim (před demografickým přechodem) se dle tohoto autora vyznačoval plýtváním a chaosem, neboť se muselo narodit více dětí, aby se alespoň některé z nich dožily rodičovského věku (plýtvání) a intenzita úmrtnosti závisela na věku mnohem méně než dnes, protože rodiče často přežívaly své děti (chaos), na rozdíl od současných populací s nízkou úmrtností vyznačujících se pravidelným nárůstem intenzity úmrtnosti s rostoucím věkem. Před započítáním demografického přechodu byly populační přírůstky nízké a krátkodobě oscilovaly, neboť na jejich hodnoty měly značný vliv vnější faktory (války, epidemie a hladomory). V průběhu demografického přechodu lidé začali uvědoměle oddalovat úmrtí. Přispěly k tomu nové poznatky medicíny a hygieny, technický pokrok (průmyslová revoluce), který umožnil také zvýšení výnosů v zemědělství, čímž se obecně zlepšila životní úroveň. Začal se omezovat počet dětí v rodině, protože již méně často umíraly. Změnil se způsob myšlení od pasivního přijímání osudu k možnosti ho změnit, a to zejména v souvislosti s novými myšlenkami, které přineslo osvícenství. Demografický přechod trval v Evropě celkem 200 let, někde začal dříve a byl pomalejší, jinde později a probíhal rychlejším tempem (na území českých zemí v období zhruba 1870–1930). Technická a vojenská převaha Evropy 19. a první poloviny 20. století umožnila vyvézt část populačních přírůstků do nově získaných území v zámoří, takže se tím populační růst Evropy zmírnil.

Pokračování na s. 4

Sedm miliard světové populace (pokračování)

Rozvojové země prožily odlišnou demografickou historií. Masové použití relativně levných prostředků proti infekčním a parazitárním chorobám zde vedlo po druhé světové válce k rychlému snížení úrovně úmrtnosti (zejména dětské a kojenecké), při zachování vysoké intenzity plodnosti (až 8 živě narozených dětí na 1 ženu). Vysoká úhrnná plodnost souvisela s nízkým věkem počátku partnerského soužití a zejména s lepší životní úrovní obyvatelstva rozvojových zemí v období po druhé světové válce oproti Evropě 19. století a počátku 20. století. Kombinace mladé věkové struktury a vysoké plodnosti pak generovala v šedesátých letech 20. století historicky bezprecedentní vysoké relativní přírůstky obyvatel, které byly dvojnásobkem těch evropských z období demografického přechodu. Teprve v sedmdesátých letech 20. století nastal obrat a relativní populační přírůstky se začaly snižovat i ve většině rozvojových zemí (obr. 2). Prvotní panika z vysokého růstu počtu obyvatelstva světa tak pominula, alespoň u odborníků. Snižování průměrného počtu živě narozených dětí jedné ženě, který je hlavní hnací motor populačních přírůstků rozvojových zemí, je dlouhodobě trvalé. Pokles úrovně plodnosti je však diferencovaný, nejpomalejší je v subsaharské Africe. Odhaduje se, že počet obyvatel subsaharské Afriky (celé Afriky bez Egypta, Libye, Tuniska, Maroka a Alžírsko) vzroste z dnešních 850 milionů na více než 3 miliardy a váha tohoto regionu na světovém obyvatelstvu vzroste ze současných 12 % na 33 % v roce 2100. Naopak váha Evropy se výhledově sníží na polovinu (z 11 % na 7 %), přičemž ještě v roce 1950 představovala Evropa pětinu světového obyvatelstva. Předpokládá se, že v polovině 21. století začne klesat počet obyvatel Asie, severní Ameriky a o něco později i Latinské Ameriky, proto se oproti současnému stavu váha těchto populací výhledově o něco sníží. Jedinými rostoucími populacemi do roku 2100 bude obyvatelstvo Afriky a Oceánie.

Obrázek 3: Trend ve výživě obyvatelstva od počátku šedesátých let podle kontinentů

Zdroj dat: World World Population Prospects, the 2010 Revision

Lidstvo se však dokázalo se značným přírůstkem obyvatel vyrovnat. Měřeno ukazatelem průměrné potravinové spotřeby v kilokaloriích na osobu a den světová spotřeba potravin v čase rostla (podle údajů FAO). Zatímco počátkem šedesátých let 20. století činil za celý svět tento ukazatel 2 200 kcal, tak do současnosti se zvýšil na 2 800 kcal. Porovnáme-li jednotlivé světadíly (obr. 3), lze říci, že všude došlo k růstu, nejvíce v Severní Americe, která dnes stojí na čele spotřeby potravin, ačkoliv počátkem 60. let 20. století byla na stejné úrovni jako Evropa a Oceánie, kde tato spotřeba narostla nejméně. Pokles spotřeby v Evropě devadesátých let souvisel s dezintegrací Sovětského stavu a poklesem životní úrovně v jeho nástupnických státech a se zánikem Jugoslávie a následnou občanskou válkou. Latinská Amerika si drží střední pozici. Nejpomalejší nárůst byl v Africe, která byla předstížena Asií. Jestliže porovnáme situaci Evropské unie na jedné straně a nejméně rozvinutých zemí na straně druhé, tak v obou případech došlo ve stejném období k nárůstu, v EU z 3 000 na 3 500 kcal, v nejméně rozvinutých zemích z necelých 2 000 na necelé 2 200 kcal. Ke zlepšení situace ve výživě došlo, přestože se počet světového obyvatelstva za posledních 50 let více než zdvojnásobil (ze 3 miliard na 7 miliard). Nárůst počtu obyvatel probíhal zejména v rozvojových zemích, přesto zde nebylo zaznamenáno, až na lokální výjimky, snížení výživové úrovně. Naopak podíl obyvatelstva žijícího s nízkým příjmem potravin poklesl. Podle posledních údajů FAO činil počet podvyživených osob na světě 925 milionů, což představuje 13 % (33 % v nejméně rozvinutých zemích). Tento podíl v čase všude až na výjimky klesá (FAO).

Jitka Rychtaříková

Literatura a zdroje dat:

EHRlich, P. R. (1968): The population bomb. New York, Ballantine Books
 FABRE-LUCE, A. (1962): Les hommes de l'an 2000: Six milliards d'insectes, Arthaud, 245 s.

Food and Agriculture Organization of the United Nations:
<http://faostat.fao.org/default.aspx>

LIVI-BACCI, M. (2012): A Concise History of World Population, Wiley-Blackwell, fifth edition, 271 s.

MALTHUS, T.R. (2002): Esej o principu populace, Kosmas, 168 s.

MEADOWS, D.H., MEADOWS, D.L., RANDERS, J., BEHRENS, W.W. (1972): Limits to Growth, New York, Universe Books

PAVLÍK, Z. (1964): Nástin populačního vývoje světa, ČSAV, Praha, 307s.

PISON, G. (2011): World population: seven billion today, how many tomorrow?, Population&Societies, 472, INED, Paris,
http://www.ined.fr/en/resources_documentation/publications/pop_soc_bdd/publication/1555/

Seznam nejméně rozvinutých zemí:

<http://www.unohrlls.org/en/ldc/25/>

VALLIN, J. (1992): Světové obyvatelstvo, Academia, Praha, 147s.

2011 WORLD POPULATION DATA SHEET, Population Reference Bureau,
<http://www.prb.org/Publications/Datasheets/2011/world-population-data-sheet/data-sheet.aspx>

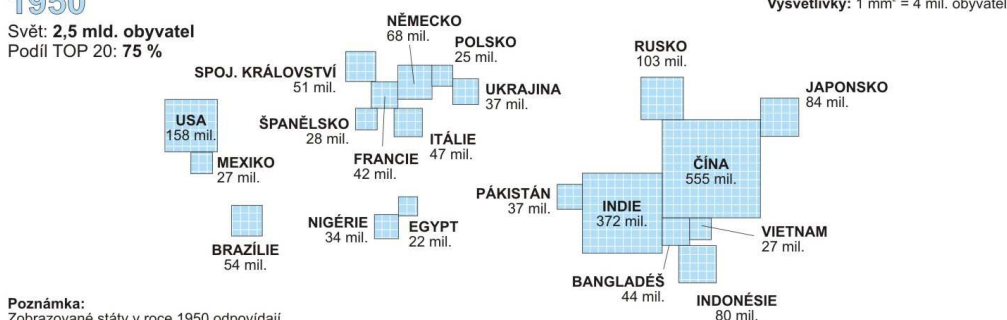
SAUVY, A. (1952): Trois mondes, une planète, L'Observateur, 118, s. 14.

WORLD POPULATION PROSPECTS THE 2010 REVISION,
<http://esa.un.org/unpd/wpp/index.htm>

Státy s nejvyšším počtem obyvatel – vývojové porovnání

1950

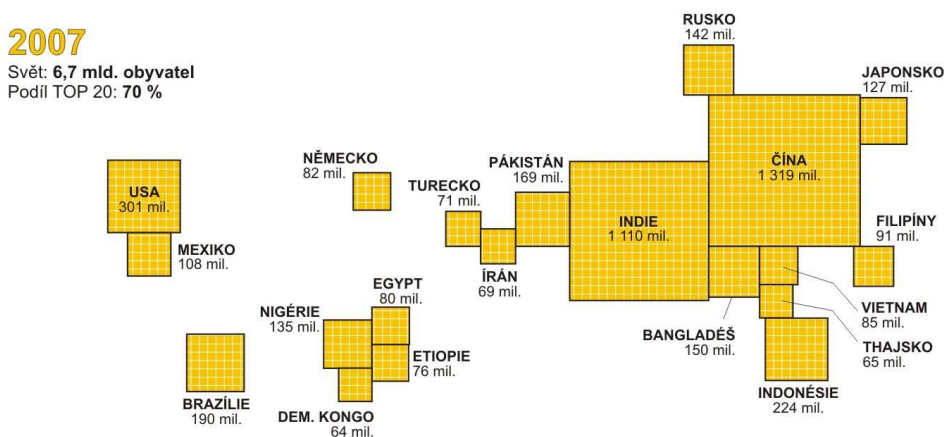
Svět: 2,5 mld. obyvatel
 Podíl TOP 20: 75 %

Poznámka:
 Zobrazované státy v roce 1950 odpovídají administrativnímu členění států v roce 2007.

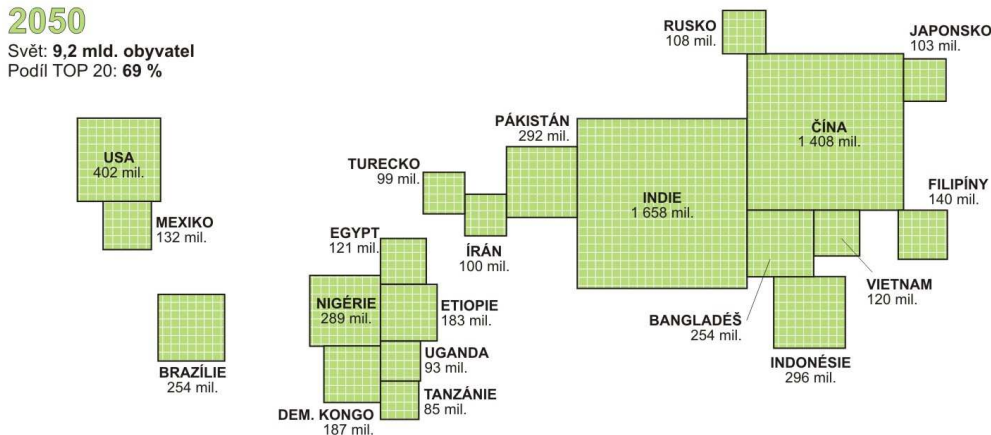
2007

Svět: 6,7 mld. obyvatel
 Podíl TOP 20: 70 %

2050

Svět: 9,2 mld. obyvatel
 Podíl TOP 20: 69 %

Zdroj dat: <http://esa.un.org/unpp/>

Pozvánka na XLII. konferenci České demografické společnosti

Česká demografická společnost si Vás dovoluje pozvat na svou **XLII. výroční konferenci**, která se bude věnovat tématu

ČR v EU a ve světě: socioekonomické souvislosti populačního vývoje.

Konference se bude konat **25. května 2012 v budově Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Albertov 6, Praha 2**, v době **od 9.40 do 17.00 hodin**

Program konference

Začátek	Název příspěvku	Autor	Instituce
9:40	Zahájení konference		
9:45	Socioekonomické souvislosti populačního vývoje světa	Prof. Ing. Zdeněk Pavlík, Dr.Sc.	Univerzita Karlova v Praze
10:00	Dlouhodobé trendy		
10:00	Demografická trajektorie České republiky v rámci regionu EU	Prof. RNDr. Jitka Rychtaříková, CSc.	Univerzita Karlova v Praze
10:15	Vývoj intenzity úmrtnosti z hlediska její back groundové a senescenční složky ve vybraných státech během 20. a na počátku 21. století	Mgr. Klára Hulíková	Univerzita Karlova v Praze
10:30	<i>Diskuse</i>		
10:45	Valné shromáždění a přestávka na oběd		
13:00	Vyhlášení výsledků voleb		
13:30	Rozdělení světa po druhé světové válce		
13:30	Populační stárnutí a socioekonomický vývoj ve světě po roce 1950	Mgr. Olga Sivková	Univerzita Karlova v Praze
13:45	Vývoj demografické struktury obyvatelstva v zemích EU	RNDr. Tomáš Kučera, CSc., Doc. ing. Jitka Langhamrová, CSc.	Vysoká škola ekonomická v Praze
14:00	Evropská unie a Spojené státy americké – podobnosti a odlišnosti demografické reprodukce	RNDr. Luděk Šídlo, Ph. D., RNDr. Jiřina Kocourková, Ph.D., Mgr. Martin Novák	Univerzita Karlova v Praze
14:15	<i>Diskuse</i>		
14:30	Posterové prezentace a přestávka na kávu		
15:30	Současná diferenciacie světa		
15:30	Současná diferenciacie zdravotně rizikového chování mládeže (ČR vs. EU)	Doc. RNDr. Dagmar Dzúrová, CSc., PhDr. Ladislav Csémy, Mgr. Ladislav Kázmér	Univerzita Karlova v Praze
15:45	Asistovaná reprodukce v ČR v evropském kontextu	RNDr. Jiřina Kocourková, Ph.D. RNDr. Boris Burcin, Ph.D.	Univerzita Karlova v Praze
16:00	Prognózy vězeňských populací	Bc. Martin Koňářík	Univerzita Karlova v Praze
16:15	<i>Diskuse</i>		
16:30	Závěry konference a všeobecná diskuze		
17:00	Ukončení konference		

Přehled přihlášených posterových prezentací

Název	Autor	Instituce
Diferenciace vývoje úhrnné plodnosti ve vyspělých zemích od roku 1950	Mgr. et Mgr. Lucie Vítková, Ph.D	Univerzita Hradec Králové
Druhý demografický přechod a vývoj regionální diferenciace prokreačního chování obyvatelstva v okresech Česka	Mgr. Martin Novák	Univerzita Karlova v Praze
"Pan Průměrný"	Jan Jodas, Matěj Votrubec, Helena Vykoukalová	Univerzita Karlova v Praze
Penze a penzijní spoření – významné otázky související s demografickým stárnutím – ČR a Polsko	Bc. Aneta Mielniczková	Univerzita Karlova v Praze
Plánované rodičovství v rozvojových zemích	Aneta Kovářová, Michaela Klapková, Nela Hrušková, Ema Výmolová	Univerzita Karlova v Praze
Podmíněné transfery peněz jako efektivní nástroj snižování chudoby	Eva Merglová	Univerzita Karlova v Praze
Porovnání příjmové chudoby v EU; srovnání výsledků s využitím dvou odlišných přístupů k výpočtu hranice chudoby	Mgr. Šárka Šustová	Univerzita Karlova v Praze
Priestorové nerovnosti v štruktúre úmrtnosti podľa príčin v členských krajinách EÚ	Mgr. Ladislav Kázmér	Univerzita Komenského v Bratislavě
Přítomnost vs. nepřítomnost nemocných pracovníků v zaměstnání	Mgr. Jana Gobyová	Univerzita Karlova v Praze
Regionální diferenciace úhrnné plodnosti v západní a východní části Evropské unie mezi lety 1991–2008	Mgr. Roman Kurkin RNDr. Luděk Šídlo, Ph.D.	Univerzita Karlova v Praze
Vývoj úmrtnosti na vybrané skupiny příčin smrti v ČR a v evropském kontextu	Bc. Petra Dupalová	Univerzita Karlova v Praze
7 miliard obyvatel Země	Český statistický úřad Praha	

Mimo uvedené postery připravené k tématu konference připravil **Český statistický úřad také výstavku u příležitosti sčítání lidu 2011**. Jsou připravena následující témata:

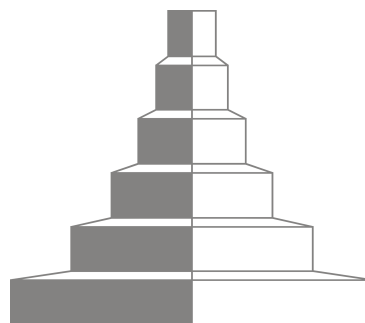
⇒ Předchůdci moderního sčítání – nejstarší prameny	⇒ Sčítání lidu, domů a bytů 1961
⇒ Předchůdci moderního sčítání – konskripce 18. a 19. století	⇒ Sčítání lidu, domů a bytů 1970
⇒ Sčítání lidu v Rakousku-Uhersku 1869-1880	⇒ Sčítání lidu, domů a bytů 1980
⇒ Sčítání lidu v Rakousku-Uhersku 1890-1910	⇒ Sčítání lidu, domů a bytů 1991
⇒ První sčítání v Československé republice	⇒ První sčítání lidu, domů a bytů v samostatné České republice
⇒ Československé sčítání 1930	⇒ Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011
⇒ Soupisy obyvatelstva v letech 1946 a 1947	⇒ Předběžné výsledky SLBD 2011 – Česká republika
⇒ Národní sčítání 1950	

Více informací o konferenci získáte na adresách <http://www.natur.cuni.cz/cds> nebo <http://cds.vse.cz>.

Pozvánka na Valné shromáždění České demografické společnosti,

které se bude konat **v pátek dne 25. května 2012 od 9,30 hodin**
v prostorách Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, Albertov 6, Praha 2

Program: Zpráva o činnosti (*J. Rychtaříková*)
Zpráva o hospodaření (*J. Langhamrová*)
Volba mandátové a volební komise
Volba zapisovatele
Volba Hlavního výboru ČDS

Seznam kandidátů do Hlavního výboru, získáte na adrese: <http://www.natur.cuni.cz/cds> v sekci Aktuální informace.

Úspěch časopisu Historická demografie

Máme tu čest oznámit potěšující zprávu, že společnost Elsevier zařadila **časopis Historická demografie do sledovaných časopisů (tedy do Scopusu)**, a to počínaje rokem 2011. Výrazně v tom pomohl současný vydavatel časopisu Etnologický ústav.

Historická demografie zpřístupňuje výsledky českého historického výzkumu vývoje obyvatelstva od roku 1967 (s vynucenou přestávkou let 1975–1982). Zpočátku vycházela péčí Komise pro Historickou demografii, vydavatelem byl nejprve Historický ústav ČSAV, v letech 1992–2008 Sociologický ústav AV ČR, v.v.i. Na přípravě časopisu se aktivně podílí odborná skupina pro historickou demografii České demografické společnosti, hlavním redaktorem je její vedoucí, prof. Eduard Maur, CSc. Na stránkách časopisu vycházejí jak studie věnované teoretickým problémům historicko-demografického výzkumu, tak případové studie, zvláště výsledky studia mladých spolupracovníků a regionálních badatelů. Mezi přispívateli nechybí ani badatelé ze zahraničí.

Pro zájemce distribuuje časopis Etnologický ústav, v.v.i. (podrobněji www.eu.avcr.cz).

Ludmila Fialová

Máte-li zájem o zveřejnění informace o publikaci, která Vás zaujala, o semináři nebo konferenci, které připravujete, zašlete ji na adresu Společnosti. Zařadíme ji do dalšího čísla Zpravodaje, případně na internetové stránky Společnosti, jež se nalézají na adrese <http://www.natur.cuni.cz/cds>. Zpravodaj můžete dostávat e-mailem; stačí sdělit adresu sekretářce společnosti na adresu demodept@natur.cuni.cz.

Zpravodaj České demografické společnosti
Vydává Hlavní výbor České demografické společnosti, Albertov 6, 128 43 Praha 2 (demodept@natur.cuni.cz).

Redakční příprava a zabezpečení. Hlavní výbor ČDS
Odpovědná redaktorka čísla 56/2012: Ludmila Fialová; technická redakce: Luděk Šídlo

Neprodejné; vychází 3x ročně.

ISSN 1213-7480